

## Prologus.

Epistola sancti Hieronimi presbyteri ad  
Chromatium et Heliodorum episcopos:  
de libris Salomonis.

**U**ngat epistola

quos iungit sacerdotium:  
imo carta nō diuidat: quos  
christi necit amor. Comen-  
tarios in osee amos et za-  
chariam. malachia quoque  
poscitur. Scripsissem si licu-

isset prae valitudine. Mittitis solatia sumptu-  
um: notarios nostros et librarios sustenta-  
tis: ut vobis potissimum nostrae desudet in-  
genium. Et ecce ex latere freques turba di-  
uersa poscitur: quasi aut equi sit me vobis  
esurientibus et aliis laborare: aut in ratione  
dati et accepti. cuique proter vos obnoxius sum.  
Itaque longa egrotatione fractus. ne penitus  
hoc anno reciderem et apud vos muus essem.  
tridui opus nomini vestro psecraui. interp-  
tationem videlicet triu salomonis volumi-  
num. mastorb quod hebrei parabolae: vulga-  
ta aut editio puerbia vocat. coeleth. quae gre-  
ce ecclesiasten. latine pconatorē possumus  
dicere. syrasirim. quod in lingua nostra veritatis  
canticum canticorum. fertur et panaretos iesu  
filii sirach liber. et alius pseudographus: quae  
sapiencia salomonis inscribitur. Quorum prio-  
rem hebraicum repperi. non ecclesiasticum ut  
apud latinos. sed parabolae pnotatum. Cui  
iuncti erant ecclesiastes et canticum canticorum  
ut similitudinem salomonis non solum nu-  
mero librorum: sed etiam materiae genere co-  
equaret. Secundus apud hebreos nusquam est  
quia et ipse stilus grecam eloquentiam redo-  
let. et nonnulli scriptorum veterum. hunc esse iu-  
dici philonis affirmant. Sicut ergo iudith  
et thobie et machabeorum libros. legit quidem  
eos ecclesia. sed inter canonicas scripturas  
non recipit: sic et haec duo volumina legat ad  
edificationem plebis: non ad auctoritatem ec-  
clesiasticorum dogmatum pfirmanda. Si cui  
sanē septuaginta interpretum magis editio pla-  
cet: haec a nobis olim emendata. Neque enim  
nona sic cudimus: ut vetera destruiam. Et  
tamen cum diligentissime legerit sciat magis  
nostra scripta intelligi: quae non in terciu vas  
transfusa coacuerint: sed statim de prelo pu-  
rissime pmedata teste. suu sapore seruauerit.

**I**ncipit prologus in libros eosdem.

**Q**uibus nominibus

vocatum fuisse salomonem  
scripturae manifestissime do-  
cent. Pacificum id est salo-  
monem. et ydida. hoc est di-  
lectum domini. et quod nunc

dicunt coeleth. i. ecclesiasten. Ecclesiastes autem  
greco sermone est appellatus. quia cetum. i.  
ecclesiam congregat: quae nos nuncupare pos-  
sumus concionatorē. eo quod loquatur ad po-

pulum. et sermo eius non specialiter ad unum  
sed ad uniuersos dirigat generaliter. Porro  
ro pacificus et dilectus domini. ab eo quod regno  
eius par fuerit. et cum dominus dilexerit appel-  
latus est. Nam et ps. xliiij. et. lxxi. dilecti et pa-  
cifici titulo pernotant. Qui tamen et si ad p-  
phetiam christi ecclesiaeque pertinentes felici-  
tatem et vires salomonis excedunt: tamen secundum  
historiam super salomonem scripti sunt. Ita-  
que iuxta numerum vocabulorum: tria volumi-  
na edidit. prouerbia. ecclesiasten. canticum  
canticorum. In prouerbis paruulum docens:  
et quasi de officiis per sententias erudiens.  
Unde et ad filium sermo crebro repetit. In  
ecclesiasten vero mature vix etatis istiuues-  
ne quicquam in mundi rebus putet esse perpe-  
tuum: sed caduca et breuia uniuersa quae cerni-  
mus. Ad extremum iam psummatum virum et  
calcato seculo pparatum. in canticis canti-  
corum sponse iungit amplexibus. Nisi enim  
prius reliquerimus vicia et pompas seculi  
renunciantes: expeditos nos ad aduetum  
preparauerimus non possumus cantare can-  
ticum canticorum. Sed et hoc diligentius atten-  
dendum: tres libros auctore diuerso esse in-  
titulatos. In prouerbis enim notantur pro-  
uerbia salomonis filii dauid regis israel. In  
ecclesiasten vero verba ecclesiastes filii da-  
uid regis hierusalem. Superfluum quippe  
est israel hic quod male in grecis et latinis  
codicibus inuenit. In canticum autem cantico-  
rum nec filius dauid nec rex israel siue hier-  
usalem pscripturatur: sed tamen canticum canticorum  
salomonis. Sicut enim prouerbia et rudis i-  
stitutio ad duodecim tribus et ad totum per-  
tinet israel. et quomodo contemptus mundi  
non nisi metropolitans couenit: hoc est habi-  
tatoribus hierusalem: Ita canticum canticorum  
ad eos proprie pertinet qui tantum su-  
perna desiderant. Ad incipientes et profici-  
entes. et paterna dignitas. et regni pprii me-  
rito vendicat auctoritas. Ad perfectos vero  
vbi non timore erudit. sed amore proprium  
nomen sufficit. et equalis magister est et ne-  
scit esse se regem. Haec omnia referuntur ad  
christum.

**I**ncipit alius prologus.

**Q**ues librorum salomo-

nis. i. prouerbia. ecclesiasten. et  
canticum canticorum. veteri septua-  
ginta interpretum auctoritate red-  
didi vel antepositis lineis: super-  
flua quoque designans: vel stellis titulo pno-  
tatis: ea quae minus habebant interserens:  
ut plenius paula et eustochium cognoscatis:  
quid in libris nostris minus sit: quid ve re-  
dundet. Necnon etiam illa quae imperiti trasla-  
tores male in lingua nostra de greco sermo-  
ne verterant oblitteras et antiquans curio-  
sissima veritate corruerit. Et vbi ppostero or-  
dine atque peruerso sententiarum fuerat lumē  
ereptum: suis locis restitui feci intelligi quod  
latebat. Porro ideo libro quae a plerisque sapia-

Notandum qd vulgata editio pabolos que hebraice maffoth: ptho emias i. puer bia dicit. Sed satis conuenit. Que em parabole quia oculta sunt nuncupant. etia puerbia iure vocantur. quia talia sunt q sepe i ore colloquentiu versari. ac memoria debet retineri. etia prouerbia pleru q ta obscura sut. vt pabole bn dicit. Un. hęc in puerbij locut. su vob zc

Pronebioz liber no vt simplices arbi trant. patentia habet pcepta. s. quasi i terra aurz. in nuce nude us. in hirsutis castane arum opculis abscon ditus fructus inquiri tur. ita in eis diuinus sensus alt. e. in qred. Parabole salomo nis scdm hebraica ve ritate translate ab eu sebio hieroimo pbi tero. petente chroma tio z heliodoro epis.

Parabole grece la tine similitudines. qd vocabulu id salomon huic opi iposuit. vt n iuxta litera itelligam que dicit. In q dnm pabolice turbis locu tur significat. sicut et noie suo. z regno paci fico: regnu chusti z ec desie. de q. Multiplica bit eius impiu. z reg. c. n. e. h. Sup soliu da mid. z sup regnu a se debet. Sicut tēpli cō structōe z dedicatōe. edificatōe ecclie i tpe re surrectōnis. Ipse etiā christus fili dāuid z rex spūal' isrl' fm testio niū turbę. q occurrit ei cum ramis palmar z laudib.

Quid aut utilita tis habeat i titulo mō strar' cum dicit. ad sciē dam sapientiā z disci plinā. i. quō recte cre dere z viuere oportet. at queq: quo intentō nem cordis dirigere. Ad intelligēda verba pru. i. nō so lum sapientiā quā p ceperūt amplectant. z discipline xrtutum in seruiant. s. etiā verba prudētie: quibz proficiant auscultēt: z solerter intelligant

Asuria. que incipientibz necessaria. vt sophismatū cauere xstutiā pos sint. ne abducant a simplicitate sapientię q ducit ad vitā.

Adolescenti. singulr. qz qd sapia licz diuulos suscipit in vnā virtutis pfectoz. audiēdo. puebit. Un i ac. ap. mltitudis credētū erat cor v. z a. v.

Adolescenti. s. qz qd prudent' uedinat falsa: pnter scām vitatis papiet. Au. sa. Plcre a sapia icipit. qz optōe sibi data sapiāz petijt z accepit

Audiens sa. Ostendit nemine tā sapientē in hac vita q nō possit sa pientior esse etiā dictis minor. Audiuit regia sabā salomonē. mior maiorē et sapientior redijt. Audiuit moyses socep. multo iserioz et sapientior fact' ē

Et intelligens. Nemo iactet se de sua sciētia. quia q sapientiā xba audire negligit. vitā suā gubernare n nouit. mltosqz min' alienā. Q ergo ait. audies sa. sa. e. ad pgnitionē rex q p sapientiā noscunt respicit. s. hoc intelligēs gub. po. ad rectitudinē vite. z cōgruit titulo. quo dicit ad scien dam sapientiā z disciplinā zc.

salomonis inscribit. z in ecclesiasti co quem esse iesu filii syrach nullus ignozat calamū temperauit. mmo do canōicas icripturas vobis emē dare desiderans: z studiū meū certis magis q dubiis pmedare. Jo greco z hebreo pzfaticula vtraz in libro pzmissa est. quia nō nulla de greco hoc ad illuminationē sen sus z legentis edificationē. vel in serta hebraice translationi. vel ex trinsicus iuncta sunt. Et idcirco q legis semp pegrina memento.

De parabolis salomonis.

**P**arabole <sup>Latine similitudo de</sup> <sup>braice maffoth</sup> <sup>salomonis filii</sup> <sup>dauid' regis isra</sup> <sup>el ad sciendam</sup> <sup>sapientiam z disciplinam ad intel</sup> <sup>ligenda verba prudentie. z susci</sup> <sup>piendam eruditionem doctrine.</sup>

De hęc De vita. Et post hec habita sapientiam z disciplinam ad intel ligenda verba prudentie. z susci piendam eruditionem doctrine.

qua secū dū regulā veritatis bene operamur. Et recta discretione cū proximis agamus. Et sincera intentione in his que recte agimus vt iudicamus soli deo placere cōtēdamus iusticiam z iudiciū. z equita

tem. Ut def' i paruulis asturia. et adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

adolēcenti sciētia z intellectus

Timor dñi zc. Beda. Duo sūt timores dñi seruili. q principiu sa piētie vt sciētie ē. amicalis q pfectionē sapie comitat. Seruū principiu sa piētie. qz q perrata sape icipit. pmo fiore dño corripit ne punit. s. hūc perfecta caritas foras mittit. Succedit hūc timor dñi sanctus p. in. se. se. que non excludit caritas s auget. quo timet fili? ne vel in modico oculos amāssimi patris offē dat. Vtq i furo cessa bit. cautat nō qz exidz

Incipit s. Etia minores dum quidquid vti litatis audit in corde recondit. In rerū cognitione

Audiens sapiens sapientior erit. Etite proprie et aliene s. Rectitudinem vite et intelligens gubernacula possit

Hoc christus discipulis docit vt eius pa rabolas intelligeret et enigmata legis

Que aliud dicit et aliud sonat debet. Animaduertet i parabolam

et interpretationem. verba sapien tium z enigmata eorum. Timor

domini: principium sapientie. Sa

pietiam atqz doctrinam. Stulti d

z torques collo tuo. fili mi si

te lactauerint peccatores: ne acq

escas eis. Si dixerint: veni nobi

scum insidiamur i sanguini: absco

damus tediculas contra iusfontē

frustra deglutiamus eum sicut in

fernus iuuentem z integrū qua

si descendentem in lacum. Omne

preciosam substantiam reperiem?

dit. q confirmet i deficienti virtutum conuexione.

Fili mi. Affectu pris alloquit filiu bladiēs ne acqelcat peccatoribus

Insidiamur. Vel generalit' de latronibz q innocētibz insidias parāt

vt spāliter de illis q vite auroz neci tradiderunt

Cū generalit' ad oēs q sanguī insidiant hoc ptineat. spālēt tñ ad iudeos

q iusfonti dño tediculas absco derūt. et qz aplos xrtutibz pēnatos dol' cir

cūueniebāt q ptra sanguinē z aias suas agebāt: q timētes ne terrenū regnū

pderēt. celi regē occiderūt. z celi ciues pseqbant in terra. s. qz i teris

habebāt. z qd i cel' acqzere regnū poterāt pdiderūt. Generalit' aut' dicit dñ

qz qūqz oculos fidei bz aptos. accipiet pēnas a dño vt colūbz. qz etnā

volet ad requiē. frustra talibz necit' laqos mali z se pot' psumido pūnt

Insontē. Qui pccū nō fecit nec innētus est dol' in ore eius

Deglutiam' zc. Exiguam' memouā xrtutū z doctrine illi. vt etiā

inter nos viuisse non memoret.

Omne pre. s. domines scz quos chusto adberētes videbāt. quos

amāssimi patris offē dat. Vtq i furo cessa bit. cautat nō qz exidz

Sapientiam atqz. Dixit. au. sa. zc. Dic e

cōtrario de stultis. qz sapiāz recti dogmant

z doctrinā. i. discipli nam pure pūlatōis nō

nō nō assequunt. s. z nolle cōtemnūt

Despiciūt. Plu raliter. qz ples sapiētū bus stulti. z omniū sa

pientū cet' unanimis est. errantiū dissimilis vita et dogma. Un.

singlari. audies sa. zc. Audi fili mi dif.

Dacten' puerbialiter de vtraz pte. hinc se dulo queqz fidelē am

monet. vt disciplināz legi diuie pponat blā

dicijs repboz. qz hinc corona. inde mors eter

na. Un z filiū vocat. que patre istruē curat

Mōt ex psona dei patris dicit mater ecclē

lia. qz tñ sinagoga vo cabat. vt ipsa dei grā

apud bebzos em' spi ritus qui gratiaz pre

stat. feminine ruba dē

Addat gra. Hūc q legē dñi seruabāt. i

adnētū chusti addita est grā no. te. cū spe re

gnū celestis. s. splēdor eximi' sicut corona vt

torq. nullo sine daude tur. Rob qz cū p boū

q diuina grā progauit lux etnā tribuit. qz ca

piti grā. z collo torqz addit. Un. Accipim'

grām. p. grā. s. grām be atē retributōis. p grā

recte operationis.

Et torques. Ful gor pfecte opatōis pte

dicatōi. qz collū. pce /

dit. q confirmet i deficienti virtutum conuexione.

Fili mi. Affectu pris alloquit filiu bladiēs ne acqelcat peccatoribus

Insidiamur. Vel generalit' de latronibz q innocētibz insidias parāt

vt spāliter de illis q vite auroz neci tradiderunt

Cū generalit' ad oēs q sanguī insidiant hoc ptineat. spālēt tñ ad iudeos

q iusfonti dño tediculas absco derūt. et qz aplos xrtutibz pēnatos dol' cir